

ТЕМНИЙ ТУРИЗМ

Сучасний турист сьогодні все менше бажає подорожувати і відпочивати пасивно, в результаті чого виробники туристичного продукту пропонують активний відпочинок, який супроводжується багатьма атракціями з наявними гострими відчуттями. Саме тому популярністю серед туристів користуються екстремальні та нетрадиційні види туризму. Одним з таких є «темний» туризм. Темний туризм, або, як його ще називають, туризм болю, чорний туризм – це один із видів туризму, який передбачає відвідування місць, де страждали та вмирили людини. Темний туризм передбачає відвідування таких місць, як: колишні в'язниці; старовинні фортеці, де відбувалися масові вбивства; локації, де масово страчували людей; місця катастроф; камери смертників або концтабори та подібне.

Вперше термін «темний туризм» з'явився ще у 2000-х роках, вважається, що започаткували цей вид туризму професори Шотландського університету в Глазго Малькольм Фоулі та Джон Леннон, написавши книгу під назвою «Dark tourism».

Перший маршрут темного туризму був влаштований американськими туроператорами. Вони влаштовували поїздки, возили людей до місця катастрофи дирижабля під назвою «Гінденбург», який знаходився у штаті Нью-Джерсі. За світовою статистикою, «темний» туризм найбільш стрімко активізується після потужних ураганів, тайфунів, цунамі, інших природних та техногенних лих.

Головні напрямки темного туризму:

1. Туризм катастроф – це відвідування місць катастроф (Чорнобиль, Хіросіми і Нагасакі). Тури до місць катастроф природного та техногенного характеру отримали назву «Disater toug» («тури лиха»);
2. Некропольний туризм – передбачає відвідування відомих кладовищ (Личаківське кладовище у Львові), Байкове кладовище (некрополь у Голосіївському районі міста Києва);
3. Містичний туризм – відвідування місць з аномаліями, таємничі печери або місця з паранормальною активністю (наприклад озеро Лох-Несс, де, як кажуть, проживає Лохнесське чудовисько);
4. Танатотуризм – відвідування місць, які пов'язані з великою трагедією та смертю великої кількості людей. Відвідування концтаборів (концтабори Маутхаузена, Бухенвальду, в'язниця Алькатрас та інші). Подорожі, що присвячені відвідуванню об'єктів людських трагедій, де існували концентраційні табори, місця злочинів, отримали назву «тури смерті».

Темний туризм з кожним роком набуває популярності серед людей, навіть такі моторошні місця, як кладовища, вже не лякають людей, а, навпаки, приваблюють. Молоде покоління все більше починає цікавитися містичним туризмом, або туризмом катастроф, який набув популярності після перегляду серіалу від НВО під назвою «Чорнобиль». Все більше людей збираються на екскурсію до Чорнобильської зони відчуження.

Зацікавленість людей даним видом туризму можна пояснити такими причинами:

- Це відвідування нових, «не банальних» місць;
- Отримання незабутніх вражень;
- Патріотизм людини;
- Нові локації темного туризму;
- Відвідування з науковою метою;
- Бажання вшанувати пам'ять загиблих.

В Україні темний туризм розвивається доволі давно. Поїздки до Чорнобильської зони відчуження, відвідування Личаківського кладовища у Львові, Бабин Яр у Києві, тюрму на Лонцького: музей у застінках колишньої катівні, який знаходиться у Львові, – це звичні туристичні маршрути «темних» туристів.

Темний туризм процвітає по всьому світу, людей завжди приваблювала невідомість, містика, щось моторошне, людей приваблює те, що вони не можуть зрозуміти, та саме це і викликає в них нові емоції та враження. Цей вид туризму гарно підійде тим людям, яких вже не лякають фільми жахів, адже від локацій темного туризму стає моторошно, а від історії цих страшних місць холоне кров у жилах.

У цілому, «темні» тури сприяють відновленню фізичних сил; допомагають відійти від повсякденності, побачити щось нове, допомагають змінити обстановку і відпочити, вони дають туристу нові знайомства з мандрівниками, місцевими жителями, сприяють бажанню більше дізнатися про інші країни. Але головне, що сприяє розвитку таких турів, – це можливість дізнатися правду про якісь події, у тому числі й трагічні сторінки нашого минулого, і щоб не допустити повторення, потрібно про ці випадки говорити, люди повинні знати правду; водночас необхідно проявляти повагу до жертв таких подій, пам'ятати про них та не допускати повторення у майбутньому.